

"Kotikatuni ympärillä mukavia naapureita, metsä ja linnut pihapiirissä. Lähikauppa tärkeä."

IKÄYSTÄVÄL- LISYYS ASUINALU- EILLA

IHANA-hankkeen case-alueille tehdyn kyselytutkimuksen ja esteettömyyskatselmuksen tuloksia (helmi-maaliskuu 2021)

Tyynelä Sinikka

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet

IHANA-hankkeen case-alueiden asukaskyselyn vastausten kooste ja analyysi	2
Perustiedot kyselystä ja taustatietoja.....	2
Peruspalveluita koskevien kysymysten vastaukset.....	2
Vastaukset asuinalueiden kulkureiteistä ja valaistuksesta	3
Vastaukset penkeistä, harrastuksista ja tiedonsaannista	3
Avoimien kysymysten vastaukset - asuinalueiden ja oman kodin ikäystävällisyydestä sekä niihin liittyvät parannusehdotukset.....	4
Asuinalueen ikäystävällisyys	4
Miten asuinalueen ikäystävällisyyttä tulisi parantaa?	5
Mitkä asiat tekevät kodistasi ikäystävällisen tai mitä asioita kotisi ikäystävällisyydessä tulisi parantaa?	6
Mistä asumisen asioista halutaan lisätietoja?	7
Asumisen asioiden ennakointi ja varautuminen sekä kodin turvallisuus	8
Lopuksi.....	9
liite 1 saatekirje asukaskyselyyn	10
liite 2 asukaskyselyn kyselylomake	11

PERUSTIEDOT KYSELYSTÄ JA TAUSTATIETOJA VASTAAJISTA

Kysely toteutettiin helmi-maaliskuussa 2021. Kyselylomakkeita lähetettiin postin kautta case-alueiden 55 vuotta täyttäneille asukkaille yhteensä 1075 kpl. Vastauksia palautui yhteensä 486 kpl: 60 vastasi sähköisesti, loput 426 paperisella vastauslomakkeella. Vastausprosentti oli 45,3 %. Vastaajista 107 (22 %) jätti yhteystietonsa mahdollista tarkempaa haastattelua varten.

Kokonaisvastausten määrään suhteutettuna vastauksia tuli jokaiselta case-alueilta lähes saman verran. Kangaslammetta 38 % (180 kpl), Lahjajarjusta 33 % (154 kpl) ja Tikkakoskelta 29 % (136 kpl). (Vastaajista 16 ei vastannut asuinalueetta koskevaan kysymykseen.)

Vastaajista yli 50 % (251 kpl) asuu kerrostaloasunnossa. Yli 70 % (343 kpl) asuu omistusasunnossa, joka on valtakunnallisestikin yleisin asumisen hallintamuoto yli 55-vuotiailla. Vastaajista naisia oli 287 kpl ja miehiä 187 kpl, 12 vastaajaa ei ilmoittanut sukupuoltaan. Suurin vastaajien ikäryhmä oli 65-74 vuotiaat, yhteensä 182 vastausta eli 39 % kaikista vastaajista. Vastaajia muista ikäryhmistä seuraavasti: 55-64-vuotiaat, 27 % vastaajista (127 kpl) ja 75+ ikäiset 35 % (163 vastausta).

PERUSPALVELUITA KOSKEVIEN KYSYMYSTEN VASTAUKSET

Ensimmäiset neljä kysymystä koskivat peruspalveluiden (kauppa, apteekki ja terveysasema) saavutettavuutta tai niiden saavutettavuutta muutoin, mikäli palvelua ei omalla asuinalueella ole (oma auto, julkinen- / asiointiliikenne).

Lahjajarjun alueella vastaajat ovat tyytyväisiä sekä kaupan että asuinalueen ulkopuolisten palvelujen saavutettavuuteen. Apteekin saavutettavuuteen ei olla aivan niin tyytyväisiä, mutta kuitenkin 70 % mielestä apteekki on joko hyvin tai melko hyvin saavutettavissa. Suurin tyytymättömyys on terveyspalveluiden saatavuuteen: yli puolet ovat sitä mieltä, että saavutettavuus on huono tai melko huono. Alueen terveyspalvelut siirtyivät tämän vuoden 2021 alkupuolella uuteen sairaala Novaan, kun keskustan terveysasema lopetettiin.

Kangaslammen alueella kauppa ja erityisesti apteekki ovat hyvin saavutettavissa. Apteekin saavutettavuuden koki hyväksi kaikki asuinalueen vastaajat. Myös alueen ulkopuolella sijaitseviin palveluihin on hyvät kulkuyhteydet. Huonoimmat arviot saa terveyspalveluiden saavutettavuus. Tämä voi johtua siitä, että vaikka alueella on oma terveysasema, niin sinne ajan saaminen on hankalaa, vaikka fyysisesti se sijaitseekin lähellä.

Tikkakosken alueella suurin tyytyväisyys on apteekin ja kaupan saavutettavuuteen. Myös terveyspalveluiden saavutettavuus on hyvä: yli puolet ovat sitä mieltä, että terveyspalveluiden saavutettavuus on hyvä ja 39 % mielestä melko hyvä. Huonoimmat arviot kyselyyn vastaajat antavat alueen ulkopuolisten palveluiden saavutettavuuteen, mutta kuitenkin vain 17 % pitää niitäkin huonosti tai melko huonosti saavutettavana.

Yleisesti ottaen kaikkien alueiden osalta näiden kolmen peruspalvelun saavutettavuus koetaan hyvänä. Kaikista vastaajista kaupan saavutettavuuden koki hyvänä tai melko hyvänä peräti 99 %, apteekin osalta vastaava luku oli 90 % ja terveysaseman osalta 78 %.

Kysyttäessä oman asuinalueen ulkopuolisten palveluiden saavutettavuutta (esim. omalla autolla tai julkisella liikenteellä), koettiin nämä palvelut olevan saavutettavissa joko hyvin tai melko hyvin 91 % kaikista vastauksista. Vähiten tyytyväisyyttä tämän kysymyksen osalta oli Tikkakoskella, mutta sielläkin tyytyväisten osuus vastaajista oli 84 %. Parannusehdotuksena tähän toivottiin muutamassa vastauksessa suoran asiointiliikennereitin tai bussireitin lisäämistä Tikkakoskelta Palokankeskukseen.

VASTAUKSET ASUINALUEIDEN KULKUREITEISTÄ JA VALAISTUKSESTA

Seuraavat kolme kysymystä koskivat asuinalueiden kulkureittien kunnossapitoa, helppokulkuisuutta ja turvallisuutta sekä asuinalueen valaistuksen riittävyttä.

Kulkureittien kunnossapitoon, turvallisuuteen ja helppokulkuisuuteen ollaan tyytyväisimpiä Tikkakosken alueella, eniten tyytymättömyyttä on Lahjaharjussa, mutta sielläkin 86 % vastaajista pitää reittejä hyvin tai melko hyvin kunnossapidettyinä. Lahjaharjussa on paljon omakotitaloja, joiden liittymien auraukseen kadun aurauksen jälkeen toivotaan erityisesti parannusta.

Kaikista vastaajista asuinalueiden kulkureittien kunnossapitoon oli tyytyväisiä tai melko tyytyväisiä 92 % vastaajista, turvallisuuteen ja helppokulkuisuuteen 91 % ja valaistuksen riittävyteen 93 % vastaajista.

Avoimissa vastauksissa nostettiin parannusehdotuksena valaistukseen liittyen, että hämäräajan valaistusta tulisi lisätä, samoin valaistusta esim. alikulkutunneleissa, joissa ei riitä valaistukseksi sama aika, mikä on katuvalaistuksessa. Hämärän ajan valaistuksen olemassaolo on erityisen tärkeää heikonäköisille. Myös joidenkin taloyhtiöiden piha-alueille toivottiin lisää valaistusta. Riittävä ja häikäsemätön valaistus, on tärkeä turvallisuutta lisäävä seikka ikääntyvälle väestölle sekä asuinympäristössä, että kulkureiteillä.

VASTAUKSET PENKEISTÄ, HARRASTUKSISTA JA TIEDONSAANNISTA

Seuraavat kysymykset koskivat asuinalueella levähtämiseen tarkoitettujen penkkien riittävyttä, tarpeita vastaavien virkistys- ja harrastusmahdollisuuksia olemassaoloa asuinalueella sekä tiedonsaannin riittävyttä palveluista ja vastaajia kiinnostavista tapahtumista.

Vastausten perusteella penkkien riittävyys on parhainta Kangaslammen alueella ja huonointa Lahjaharjussa. Kangaslammen alueen vastaajista useampi huomautti penkkien olevan usein päihteiden käyttäjien käytössä, jolloin ikäihmiset eivät uskalla niitä käyttää levähtämiseen. Kaikista vastaajista penkkien riittävyden koki hyvänä tai melko hyvänä 62 %. Tämä asia nousikin kyselyn parannettavista asioista ykköseksi. Penkkien lisääminen tärkeimpien kulkureittien varrelle ja palveluiden

läheisyyteen lisää ikääntyvien mahdollisuutta liikkumiseen ja ulkoiluun, sekä selviytymiseen omatoimisesti esim. kaupassa käynnistä. Penkkien viereen toivottiin roskiksia.

Tarpeita vastaavat harrastus- ja virkistysmahdollisuudet kokivat puolestaan hyväksi tai melko hyväksi 69 % kaikkien alueiden vastaajista. Virkistys- ja harrastusmahdollisuudet ovat selvästi parhaat Kangaslammella. Avovastauksissa kaikkien asuinalueiden osalta toivottiin lisää ikääntyville suunnattuja tapahtumia, ohjattua liikuntaa, erilaisia harrastustoimintaa, neuvontaa sekä kohtaamispaikkoja. Tikkakoskelle toivottiin erityisesti uimahallia takaisin ja Kangaslammelle uimarannan kunnostusta. Lahjajarjuun toivotaan ulkokuntosalilaitteita kuntoiluun.

Tiedonsaannin palveluista ja vastaajia kiinnostavista tapahtumista koki puolestaan hyväksi tai melko hyväksi 76 % kaikista kysymykseen vastanneista.

AVOIMIEN KYSYMYSTEN VASTAUKSET - ASUINALUEIDEN JA OMAN KODIN IKÄYSTÄVÄLLISYYDESTÄ SEKÄ NIIHIN LIITTYVÄT PARANNUSEHDOTUKSET

Avoimiin kysymyksiin tuli vastauksia kysymyksen mukaan 300 – 400 kpl. Erittäin monipuoliset ja paljon erilaisia asioita sisältävät vastaukset luokiteltiin teemoittain. Tuloksissa on ilmoitettu eniten mainintoja saadut teemat ja asiat.

ASUINALUEEN IKÄYSTÄVÄLLISYYS

Mitkä asiat tekevät asuinalueesta ikäystävällisen, tärkeimmiksi asioiksi kaikkien vastausten osalta nousi viiden kärki seuraavaksi: 1) luonto ja siihen liittyvät asiat 2) Kaupallisten palveluiden läheisyys (päivittäistavarakauppa, apteekki) 3) Alueen rauhallisuus 4) Ulkoilu- ja liikuntamahdollisuudet 5) Julkiset palvelut (esim. terveysasema, kirjasto). Muita useampia mainintoja saaneita asioita oli mm. julkinen- ja asiointiliikenne, naapurusto sekä alueen turvallisuus. Kangaslammella kärkisijan otti kaupalliset palvelut, Tikkakoskella luonto ja Lahjajarjussa alueen rauhallisuus.

Tässä muutamia suoria lainauksia vastauksista:

”Rauhallisuus, luonnonläheisyys; puistomainen alue kaupungin kainalossa, arvokas alue, jonka sielu ja henki tulee säilyttää.” – mies, Lahjajarju, 55-64 v, omakotitalo.

”Luonto lähellä on parasta.” – nainen, Kangaslampi, 65-74 v, rivitalo.

”Ruokakaupan läheisyys muine palveluineen, julkinen liikenne, hyvät ulkoilumahdollisuudet, hyvät naapurit.” - nainen, Tikkakoski, 75-, kerrostalo.

”Täällä asuu paljon ikääntyviä, yhteisöllisyys. Peruspalvelut lähellä (kauppa, apteekki, terveyskeskus, srk). Kylätoimisto ja sen tarjoamat palvelut.” - Nainen, Kangaslampi, 65-74 v, kerrostalo.

”Tasainen maasto, ei mäkiä, rauhallinen ympäristö, kaupat ja apteekki, terveyskeskus kävelymatkan päässä.” – pariskunta, Kangaslampi, 65-74, rivitalo.

”Kotikatuni ympärillä mukavia naapureita, metsä ja linnut pihapiirissä. Lähikauppa tärkeä.” – nainen, Lahjajarju, 65-74 v, omakotitalo.

MITEN ASUINALUEEN IKÄYSTÄVÄLLISYYTTÄ TULISI PARANTAA?

Asuinalueen ikäystävällisyyttä lisäävien asioiden parannusehdotusten viiden kärki oli seuraava: 1) auraus, hiekoitus ja kulkureittien kunnossapito 2) lisää toimintaa, harrastusmahdollisuuksia, neuvontaa ja kokoontumistiloja ikääntyville 3) lisää penkkejä kävelyreittien varrelle 4) terveyspalveluita lisää tai niiden toiminta paremmaksi ja sujuvammaksi 5) erilaisten kaupallisten palveluiden lisääminen (pankkipalvelut, pankkiautomaatti, kioski, kauppoja lisää). Muita useita mainintoja saaneita oli liikunta- ja uintimahdollisuuksien lisääminen, turvallisuuden parantaminen sekä bussipysäkkien ja reittien lisääminen.

Mikäli vastauksissa toiveeseen toiminnan ja harrastusmahdollisuuksien lisäämisestä yhdistetään toiveet liikunta- ja uintimahdollisuuksien lisäämisestä, nousee se parannusehdotuksissa kärkeen ja tällainen toive on luonnollisesti todella ilahduttava. Asuinalueiden ikääntyvällä väestöllä on halua ja innostusta huolehtia omasta toimintakyvystään ja kunnostaan. Tämän asian mahdollistamiseen luonnollisesti liittyy myös kulkureittien kunnossapidon toive. Talviaikaiseen liikuntaan toivottiin myös ns. luontoreittejä eli hiihtolatujen rinnalle aurattavaksi myös väyliä kävelyyn luonnon keskelle tai sitten esim. mahdollisuutta liikkua potkurilla talviaikaan. Erityisesti Lahjajarjusta ja Tikkakoskelta toivottiin turvallisuuden lisäämistä katujen ylitykseen. Pidemmille katuosuuksille toivottiin hidasteita suojateiden läheisyyteen, jotta huonosti ja hitaasti liikkuvien kadun- ja tienylitykset olisivat turvallisia.

Tarkasteltaessa tätä kysymystä case-alueittain, ykkössijan parannusehdotuksissa vie Lahjajarjussa ja Kangaslammella auraus, hiekoitus ja kulkureittien kunnossapito ja Tikkakoskella uimahallin takaisin saaminen.

Suoria lainauksia ikäystävällisyyden parantamisesta:

”Katujen rotvallit luiskiksi, enemmän yhteistä toimintaa matalan kynnyksen periaatteella, ikäihmisille esim. tk:n kautta säännöllisesti (1-3 v välein) Mitä kuuluu/miten menee/kuinka pärjät –kysely” – nainen, Kangaslampi, 65-74, rivitalo.

”Hyvinvointikeskus päivittäin, voimistelumahdollisuus, ihmisten kesken virkistystilaisuuksia” – pariskunta, Kangaslampi, 75-, rivitalo.

”Hissillinen talo olisi oltava. Kevyenliikenteen väylien talvikunnossapito on huonoa. Ei pääse rullaattorilla, eikä keppien avulla, sekä liukkaalla millään tavalla, vaikka pystyisi kävelemään tai pyöräilemään. Mm. Lohikoskentien alikulkutunnelista puuttuu valaistus, koska tunneli on pitkä. Ei riitä valistus ainoastaan katuvalojen aikaan. Valaistusta olisi oltava myös hämärällä ja sateisina päivinä, koska kaikilla ei ole niin tarkka näkö. Kirjasto pysyisi Lohikosken koululla. Terveysasemalle ja lääkäriin piteni matkat monin kertaisesti, kun siirtyi Tapionkadulta sairaalanmäelle Novaan. Enää voi

kävellä tai pyöräillä terveyskeskukseen. Terveyspalveluiden tavoitettavuus ja saatavuus heikkeni entisestään.” – nainen, Lahjajarju, 55-64, kerrostalo.

”Ilmaisia tai edullisia liikuntapalveluja.” – nainen, Tikkakoski, 55-64, kerrostalo

”Kuntosali. Hyvinvointikeskus takaisin ja sinne jumppaa. Kulttuuritapahtumia, lukuteatteria, yhteislaulua, kirjastolle novellinlukua päiväsaikaan.” – nainen, Kangaslampi, 65-74, kerrostalo.

”Jos saisi tänne vaikka soutulaitteen ja hierojakin voisi käydä vaikka kerran kuukaudessa. Tiloja kyllä olisi.” – mies, Tikkakoski, 75-, kerrostalo.

”Julkinen liikenne kattavammaksi - linjat kaukana ja kulkee harvoin. Muut palvelut kaukana paitsi kauppa.” – mies, Lahjajarju, 55-64, omakotitalo

”Lumia aurataan useita kertoja päivässä Tyypyläntiellä ja jalkakäytävällä. Liittymät menevät umpeen. Helpottaisi, jos traktori tai kauhakuormaaja, joka aukaisee sivukatujen auraspenkat, lykkäisi liittymästä isommat lumet kasaan. Etenkin tiekarhun jäljiltä.” – mies, Lahjajarju, 75-, omakotitalo

”Huhtakeskuksen sisäpiha ”kaljaveikot” muualle. (Aiheuttaa turvattomuuden tunnetta). Kirkon tilat toimintaan. Esteettömämpää kulkua liikuntavammaisille julkisiin tiloihin, itseavautuvat ovet yms.” – nainen, Kangaslampi 65-74, kerrostalo

”Penkkejä enempi, että voisi levähtää, uskaltaisi yksinkin lenkkeillä! Omakotitaloista vaikea päästä tien yli, kun ei ole hidasteita! Esim. kotimme vierestä tulee kävelytie, josta ei ole suojatietä ylitettäväksi, autot ajaa siksi liian kovaa Tyypyläntiellä. Kiireesti korote-suojatie, turvallisuus koululaisille ja lenkkeilijöille.” – nainen, Lahjajarju, 55-64, omakotitalo

”Istuinpenkkejä lisää kävelyteiden varrelle, pihojen valaistusta lisättävä” – nainen, Tikkakoski, 75- , kerrostalo

”Taloihin hissit, päiväkeskustoiminta ja -ruokailu.” – mies, 65-74, kerrostalo

”Nosto-automaatti kauppaan sisälle, ettei joutosakki pyöri ympärillä.” – nainen, Kangaslampi, 65-74, rivitalo

”Ikäihmisille voisi olla jotain tapaamisia säännöllisesti normaaliaikoina - nyt koronatilanne pois lukien. Tapaamisten yhteydessä olisi hyvä tiedustella, kuinka hyvin asioita on löydetty ja mikä aiheuttaa päänvaivaa. Tavata voisi esim. Kylätoimistolla tai kirjastossa.” – nainen, Kangaslampi 65-74, kerrostalo.

MITKÄ ASIAT TEKEVÄT KODISTASI IKÄYSTÄVÄLLISEN TAI MITÄ ASIOITA KOTISI IKÄYSTÄVÄLLISYYDESSÄ TULISI PARANTAA?

Tämän kysymyksen ykköseksi nousi esteettömyyteen liittyvät asiat: asunnon yksikerroksisuus, kynnyksettömyys tai kynnyksien poisto, tilojen riittävä avaruus, mikä mahdollistaa myös kulkemisen apuvälineen kanssa, tiloissa ei ole tai ei pitäisi olla rappusia jne. Toisena tuli hissien olemassaolo tai

tarve sille. Kolmantena nostettiin peseytymistiloihin, vessan tiloihin tai saunomiseen liittyvät asiat. Toimiva, viihtyisä ja saavutettava piha, turvallisuusasiat sekä lämmitykseen liittyvät asiat (lämmityksen helppous, liika kylmyys jne.) saivat myös useita mainintoja. Tätä kysymystä ei analysoitu alueittain. Suoria lainauksia vastauksista:

”Yhdessä tasossa, vähän kynnyksiä” – mies, Tikkakoski, 75- , omakotitalo.

”Hissi on, uudehko ja näin huoleton rakennus, kauppaan ja bussipysäkille 50 m. Ovi-/turvakamerat olisi plussaa, vartiointiliike tms. Lohikosken K-marketin ja Lohikosken urheilukentän levottomuutta suitsimaan” – mies, Lahjajarju, 55-64, kerrostalo.

”Jos joskus vanhana ei ollenkaan pystyisi nousemaan portaita - yhtään pientäkään - asunnossa olisi vaikea asua, koska WC-pesuhuoneeseen on 15 cm nousu.” – nainen, Kangaslampi, 55-64, kerrostalo.

”Rauhallinen omakotitalo, pihapiirissä riittää tekemistä niin kauan kuin terveys antaa myöten tehdä. Vanhan talon sisätilat eivät ole esteettömät. Se tulee aiheuttamaan ongelmia, jos jalka ei enää nouse riittävästi.” – mies, Lahjajarju, 55-64, omakotitalo.

”Hissi on ahdas ja parvekkeelle ei pääse pyörätuolilla. Mutta nehan eivät varsinaisesti ole kodin puutteita vaan johtuvat pyörätuolin leveydestä.” – nainen, Kangaslampi, 65-74, kerrostalo.

”Yksitasoratkaisu, luonnonläheisyys, liikuntareitille omasta pihasta” – nainen, Lahjajarju, 75-, rivitalo.

”Käytössä vain vanha ulkosauna, ei talossa olevaa peseytymistilaa.” – mies, Tikkakoski, 65-74, omakotitalo.

”Esteettömyys, asunnonmuutostyöt ja apuvälineasiat varsin hyvin hallinnassa - parannettavaahan aina riittää esim. uusien innovaatioiden myötä. Ei pidä uskoa, että vuonna X tehdyt ratkaisut ovat maailman tappiin asti parhaita” – nainen, Kangaslampi 65-74, rivitalo.

”Taloyhtiössä yhteys hallituksen jäseniin antaa turvallisuuden tunnetta. Taloyhtiössä on huomioitu ikäihmiset esim. liikkuminen. On luiskat, ettei liukastu. Hissi on matalalla. Tässä vain muutamia.” – nainen, Kangaslampi, 65-74, kerrostalo.

”Kun vanhenen, ehkä tarvitsen kodin, mihin ei tarvitse kiivetä niin paljon rappuja.” – nainen, Tikkakoski, 55-64, kerrostalo

MISTÄ ASUMISEN ASIOISTA HALUTAAN LISÄTIETOJA?

Tämän kysymyksen selkeäksi ykkösvastaukseksi nousi erilaiset ikääntyvälle väestölle suunnatut asumisen vaihtoehdot. Toisena palveluiden saatavuuteen liittyvä tiedon saanti (siivous-, ateriat-, kotihoidonpalvelut jne.) Kolmantena ja neljäntenä oli kodin muutos- ja remontointiin liittyvät asiat mm. neuvontapalvelut sekä avustukset, tuet ja etuudet.

Suoria lainauksia vastauksista:

*"Mahdolliset avustukset esteettömyyden parantamiseksi, esimerkiksi porrashissi, kylpyhuoneen kai-
teet, ovien leventäminen. Lisää tietoa kunnan avustuspalveluista: siivous, ruuanlaitto, terveyden-
hoito"* – mies, Kangaslampi, 75-, rivitalo.

*"Senioriasunnoista, joissa on riittävät ulkoilumahdollisuudet, kohtuulliset asumiskulut, rauhallinen ja
turvallinen"* – nainen, Lahjajarju, 65-74, kerrostalo.

*"Lohikoskelle kaivataan ikääntyneille omaa taloa (vrt. Ilona tms.) Tämä tuli esille kaupungin päättä-
jien iltakahvilla. Alueella paljon omakotitaloja ja ikääntyneitä asukkaita, jotka mielellään muuttavat
jossain vaiheessa ko. ikääntyville suunnattuun taloon, jos se olisi mahdollista."* – nainen, Lahjajarju,
55-64, rivitalo.

*"Rakennetaanko Tikkakoskelle vanhoille sopivaa asuintaloo, jossa saisi asua omissa oloissaan, mutta
olisi mahdollisuus esim. ruokapalveluun?"* – nainen, Tikkakoski, 75- , omakotitalo.

"Onko mahdollista saada minkäänlaista avustusta pesutilojen ja vc:n remontointiin?" – nainen, Tik-
kakoski, 75- omakotitalo.

"Sitten kun asuminen ei onnistu tai vähän ennen, mikä seuraava asuinpaikka?" – mies, Tikkakoski,
75-, rivitalo.

"Energia remontit/avustukset, turvalliset kulkutiet kotona" – mies, Tikkakoski, 55-64, omakotitalo.

"Mistä saa apua, jos ei itse pärjää/pääse liikkumaan?" – nainen, Kangaslampi, 55-64, kerrostalo.

*"Koska viimein tehtäisi vuosiremontti. Kaikki rupee hajoomaan, vaikka kuinka on pyyetty korjaa-
maan, talvella veto käy joka nurkasta, mitään ei korjata?"* – mies, Kangaslampi, 65-74, kerrostalo.

*"Vanhusten avustaminen ja neuvonta ja järjestäminen eri asioiden hoidossa, milloin kaupungin
työntekijä tulee kotia selvittämään, mitä palveluja ja etuja on tarjolla."* – nainen, Kangaslampi, 75-
kerrostalo.

*"Kaipaen sellaista ihmistä, jota voisin pyytää, jos esim. sulakkeet palaa. Tiedän kyllä missä ne on,
mutta kaikki on niin korkealla."* – nainen, Tikkakoski, 75-, omakotitalo.

"Taloyhtiön ja isännöitsijän tiedottamiset ovat olemattomat yhtiökokous kerran vuodessa ei riitä."
– nainen, Kangaslampi, 65-74, kerrostalo.

ASUMISEN ASIOIDEN ENNAKOINTI JA VARAUTUMINEN SEKÄ KODIN TURVALLISUUS

Kysymykseen oletko miettinyt omaan ikääntymiseen liittyviä asumisen asioitasi, vastasi yhteensä 480 vastaajaa. Kyllä vastauksen vastasi 46 % (221 kpl) ja jonkin verran 43 % (206 kpl) vastanneista. Vain 11 % (53 kpl) vastanneista ilmoitti, ettei ole asiaa pohtinut. Ainakin tämän kyselytutkimuksen perusteella voinee siis olla tyytyväinen siihen, että kaupunkilaiset pohtivat omia asumisen asioitaan ikääntymisen myötä ja alkava niihin toivottavasti myös varautumaan.

Vastaako kotisi ikääntymisen tarpeisiin, vastasi kyllä 56 % (266 kpl) ja jossain määrin 36 % (171) vastanneista. 8 % (38) vastanneista ilmoitti, ettei koti vastaa ikääntymisen mukanaan tuleviin tarpeisiin. Tähän kysymykseen vastasi yhteensä 475 kaikista vastanneista.

Turvalliseksi olonsa kotona tunsu 86 % (405 kpl) ja jossain määrin turvalliseksi 13 % (61 kpl) vastanneista, joita tämän kysymyksen osalta oli yhteensä 471 kpl. Vain 1 % ilmoitti, ettei koe oloaan turvalliseksi kotonaan.

LOPUKSI

Opiskelijoiden havainnoimalla tekemästä esteettömyyskatselmuksesta ja asukkailta tulleista kyselyn vastauksista voitaneen erityyppisten case-alueiden asuinympäristöissä todeta olevan jo nyt paljon hyvin toteutuneita asioita. Monet asiat tukevat alueiden ikäystävällisyyttä ja mahdollistavat asumisen erilaisissa kodeissa mahdollisimman pitkään. Opiskelijoiden tekemien havaintojen ja alueen asukkaiden omien kokemusten välillä on hieman eroavuuksia tuloksissa, onko jokin asia toteutettu riittävästi tai hoidettu hyvin, mutta se on ilman muuta ymmärrettävää. Suunta ja suurin osa asioista on koettu kuitenkin hyvin saman suuntaisesti. Toki parannettavaa ja kehitettävää aina löytyy ja se olikin näiden molempien IHANA-hankkeessa toteutettujen toimenpiteiden tarkoitus.

Pääsääntöisesti esiin nousevat asuinympäristöön kohdentuvat parannusehdotukset ovat konkreettisia, arjen elämää tukevia ja sellaisia, joiden korjaaminen, parantaminen ja kehittäminen näyttäisi olevan hyvinkin mahdollista toteuttaa lyhyehkölläkin aika välillä ja ilman valtavan suuria taloudellisia paineita. Lisäksi suurin osa parannusehdotuksista palvelee asuinalueen muitakin ikäryhmiä. Näitä konkreettisia toimenpide-ehdotuksia kootaan IHANA-hankkeen puitteissa listaksi, jota työstetään projektiryhmässä ja esitykset parannusehdotuksista lähtevät eri toimialoille ja organisaatioita viimeistään syksyn 2021 aikana.

Kaikesta kertyneestä materiaalista luodaan myös asuinympäristön tarkasteluun soveltuva ”tsekkauslista”, millä voidaan asuinalueiden ikäystävällisyyttä kehittää, parantaa ja ylläpitää myös muilla asuinalueilla.

Asuinympäristön kehittämisen lisäksi ikääntyvien kotona pärjäämisen turvaamiseksi tullee rinnalla kehittää myös monenlaisia asumisen arkea tukevia toimintoja ja palveluita ja niiden tehokasta saavuttamista tavalla tai toisella. Näihin toimenpiteisiin tarvitaan julkisen toimijan lisäksi monia muita toimijoita.

Oman mielenkiintoisen lisän tähän kaikkeen tuo sote-uudistus, jossa hyvinvointialueille siirtyy ikääntyvien palvelutarjonta, mutta asuinympäristöjen ja ikäasumisen kehittäminen jää kuntiin ja kaupunkeihin. Jotta tämän asian edistäminen voidaan turvata, tullee eri tahojen käydä tiivistä vuoropuhelua ja tehdä yhteistyötä keskenään.

Asuinalueesi ja kotisi esteettömyys ja ikäystävällisyys

Jyväskylä on mukana ympäristöministeriön Ikääntyneiden asumisen toimenpideohjelmassa, jonka tavoitteena on parantaa ikääntyneiden asumista. Toimenpideohjelman mukaisessa IHANA -ikäntyvien hyvä asuminen Jyväskylässä -hankkeessa analysoidaan kolmea erityyppistä case-asuinaluetta ikääntyvän ja ikääntyneen väestön näkökulmasta asuinympäristön ja asumisen suhteen.

Valikoidut case-asuinalueet ovat Lahjaharju, Kangaslampi ja Tikkakoski. Asuinalueiden ikäystävällisyyttä tarkastellaan muun muassa esteettömyyden ja palvelujen saavutettavuuden näkökulmasta.

Tarkastelun tueksi haluamme kuulla sinun mielipidettäsi oman asuinalueesi ja kotisi esteettömyydestä ja ikäystävällisyydestä sekä omasta ennakoinnista ja varautumisesta asumisen asioissa. Vastaaminen kyselyyn vie 5-10 minuuttia.

Kyselyyn voi vastata verkossa tai liitteenä olevalla lomakkeella, joka tulee palauttaa oheisella vastauskuorella. Vastaathan vain joko verkossa tai paperisella lomakkeelle.

Verkkolomakeen löydät osoitteesta:

www.jyvaskyla.fi/asuminen/asunnot/ennakoi/jotain....

Jokainen vastaus on tärkeä, kiitos osallistumisestasi!

Vastaukset kyselyyn toivotaan jätettävän xx.xx.2021 mennessä.

Ystävällisin terveisin,

Sinikka Tyynelä
hankekoordinaattori
Ikääntyneiden palvelut

Piia Sipilä
asumisen asiantuntija
Kaupunkisuunnittelu ja maankäyttö

Lisätietoja IHANA-hankkeesta ja kyselystä:

Sinikka Tyynelä
puhelin 050 417 8928

www.jyvaskyla.fi/hankkeet/ihana-ikaantyyvien-hyva-asuminen-jyvaskylassa-hanke

